

מדדי איכות כבסיס לבחירה של בית חולים לעבור ניתוח אלקטיבי: האומנם?

מעין דמטוב^{1,3}, איליה קגן RN PhD², יגאל פלכט RN PhD³
המרכז הרפואי וולפסון¹, המכללה האקדמית אשקלון², אוניברסיטת בן גוריון³

רקע

ניתוחי החלפת מפרק ברך או ירך הם מההליכים האלקטיביים השכיחים ביותר במערכת הבריאות הציבורית. אף שהשלכותיהם הקליניות נרחבות, הממד הרגשי והקוגניטיבי של קבלת ההחלטה לעבור את הניתוח נדון לעיתים רחוקות במחקר. בפרט, אין כמעט התייחסות לשביעות הרצון של המטופלים מההחלטה שקיבלו ולתרומתה האפשרית לתהליך ההחלמה ולהתמודדות שלאחר הניתוח.

שיטות

המחקר נערך בגישה פרשנית. נאספו שלוש ראיונות עומק חצי-מובנים עם משתתפים בגילאי 56-87, אשר עמדו לעבור ניתוח אלקטיבי להחלפת מפרק בבית חולים ציבורי. הראיונות הוקלטו, תומללו ונוחתו באמצעות שיטת Framework Method תוך זיהוי דפוסים חוזרים והבנת ההקשר התרבותי, החברתי והמערכתי של תהליך קבלת ההחלטות.

מטרה

מטרת המחקר הייתה לבחון כיצד מנותחים המתעתדים לעבור ניתוח להחלפת מפרק במסגרת ציבורית תופסים את תהליך קבלת ההחלטה, ומהם השיקולים, הערכים והחוויות המעצבים את שביעות הרצון מהבחירה שנעשתה.

תוצאות

מניתוח הנתונים עלו 4 תמות מרכזיות

מסקנות והמלצות

ההחלטה לעבור ניתוח במסגרת ציבורית אינה מתקבלת רק על סמך שיקולים רפואיים, אלא נשענת גם על היבטים רגשיים, חברתיים ותרבותיים. ממצאי המחקר מצביעים על הצורך בעיצוב מדיניות בריאות מותאמת גיל, שתתמקד בהנגשת מידע ברור ורלוונטי, בקידום תהליכי קבלת החלטות משותפת, ובחזוקת תחושת השליטה והמעורבות של המטופל בתהליך הרפואי. כמו כן, יש להכיר בחשיבות התמיכה המשפחתית כחלק אינטגרלי מחוויית הטיפול וההחלמה, ולהשקיע בהנגשת תנאי ביקור ובתכנון סביבות אשפוז מאפשרות למשפחות. מרבית המשתתפים לא הכירו את התכנית הלאומית למדדי איכות ומכאן, מומלץ לשקול דרכים חדשות להנגשת מידע זה – בשפה מותאמת גיל ובאמצעים קרובים יותר לעולמם של המטופלים. לצד זאת, ניתן לפתח מהלכים מבוססי אמון, כגון שיתוף מנותחים לשעבר כשגרירי מחלקות, אשר ישלבו חוויות ממקור ראשון עם מידע מהימן. שילוב זה עשוי לחזק את תחושת הביטחון של המטופלים, לשפר את חוויית הבחירה וההחלמה, ולהוביל גם להתייעלות מערכתית במערכת הבריאות הציבורית.

מקורות

- Bayliss, L. E., Culliford, D., Monk, A. P., Glynn-Jones, S., Prieto-Alhambra, D., Judge, A., Cooper, C., Carr, A. J., Arden, N. K., Beard, D. J., & Price, A. J. (2017). The effect of patient age at intervention on risk of implant revision after total replacement of the hip or knee: A population-based cohort study. *The Lancet*, 389(10077), 1424-1430. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(17\)30059-4](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(17)30059-4)
- Hurley, V. B. (2021). Are patients really getting what they want? The routine implementation of decision aids for patients with hip or knee osteoarthritis in the high value healthcare collaborative and alignment between patient treatment choice and receipt. *Journal of Evaluation in Clinical Practice*, 27(6), 1207-1215. <https://doi.org/10.1111/jep.13570>